

STADSDEEL ZEEBURG
Gemeente Amsterdam

G/2005/16/20
Amsterdam, 19 april 2005

Onderwerp

Straatnaambesluit Steigereiland rest van de stroken in de zuidbuurt.

Aan het Dagelijks Bestuur,

Inleiding

Op 23 februari 1999 heeft de Raad de thema's van naamgeving vastgesteld met betrekking tot IJburg. Voor Steigereiland is het thema scheepvaartgeschiedenis met als categorie navigatie gekozen voor een deel van dit eiland. Kort geleden zijn de straten en lanen in strook 2 van de zuidbuurt benoemd naar personen die zich op wetenschappelijk gebied met navigatie en navigatieproblemen hebben beziggehouden.

Aanleiding

Omdat binnenkort de eerste bewoners van de rest van de stroken zich op het Steigereiland in de zuidbuurt zullen vestigen dienen de straten, binnenstraten, steigers, lanen, paden en een binnenplein in de rest van stroken benoemd te worden. De Commissie voor de Straatnamen heeft nieuwe namen gevonden die passen binnen het thema scheepvaartgeschiedenis met als categorie navigatie. Het gaat hierbij om internationale wetenschappelijke personen die zich beziggehouden hebben met navigatie.

Gevraagde beslissing

Gezien het feit dat de rest van de stroken van de zuidbuurt op Steigereiland worden opgeleverd en bewoners zich hier zullen vestigen verzoek ik u om de aanwezige straten, binnenstraten, steigers, lanen, paden en een binnenplein gelegen in de zuidbuurt van het Steigereiland te voorzien van namen zoals beschreven in bijlage 1.

Voorheen lag de bevoegdheid tot het nemen van een straatnamenbesluit bij de stadsdeelraad. Dit op grond van de algemene verordenende bevoegdheid van die raad zoals omschreven in de gemeentewet. In Amsterdam is echter sinds 21 januari 2004 de bevoegdheid tot het benoemen van de openbare ruimte (onder meer: het nemen van straatnaambesluiten) opgenomen in de Algemene Plaatselijke Verordening en wel in het toegevoegde artikel 8.14. Dit artikel kent de bevoegdheid toe aan het college van burgemeester en wethouders. Via de systematiek van de Verordening op de stadsdelen is deze bevoegdheid door het college overgedragen aan de Dagelijkse Besturen van de stadsdelen (artikel 28 lid 2 Verordening op de Stadsdelen).

Stadsdeelwethouder Openbare ruimte,
Jan Hoek

STADSDEEL ZEEBURG
Gemeente Amsterdam

G/2005/16/20

Dinsdag, 19 april 2005

Het Dagelijks Bestuur van het Stadsdeel Zeeburg:

gezien het voorstel van de stadsdeelwethouder om de aanwezig straten, binnenstraten, steigers, lanen, paden en een binnenplein gelegen in de zuidbuurt van het Steigereiland te benoemen zoals beschreven in bijlage 1;

overwegende dat zij zich met de voordracht verenigt, de daarin aangegeven motivering overneemt, hier ingelast beschouwt en aan dit besluit ten grondslag legt;

gelet op de Algemene Plaatselijke Verordening artikel 8.14 en de Verordening op de Stadsdelen artikel 28 lid 2;

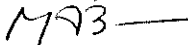
B E S L U I T:

I aan de straten, binnenstraten, steigers, lanen, paden en een binnenplein gelegen in de zuidbuurt van het Steigereiland, die op de bij dit besluit behorende bijlage 1 met de cijfers 1 tot en met 22 zijn aangegeven, de hierna volgende namen te geven:

1. Pedro de Medinalaan
2. Francisco Faleirostraat
3. Martin Cortesstraat
4. Duarte Pachecostraat
5. Pedro Nunesstraat
6. Rodrigo Zamoranopad
7. William Barlowlaan
8. Edmond Halleylaan
9. James Bradleystraat
10. Edmund Gunterstraat
11. John Campbellstraat
12. John Hadleystraat
13. Thomas Hoodstraat
14. Gowin Knightstraat
15. Murdoch Mackenziestraat
16. Edward Maseystraat

17. John Napierstraat
18. Edward Wrightstraat
19. William Barlowsteiger
20. Edmond Halleysteiger
21. Navigatiepad
22. Pieter Holmplein

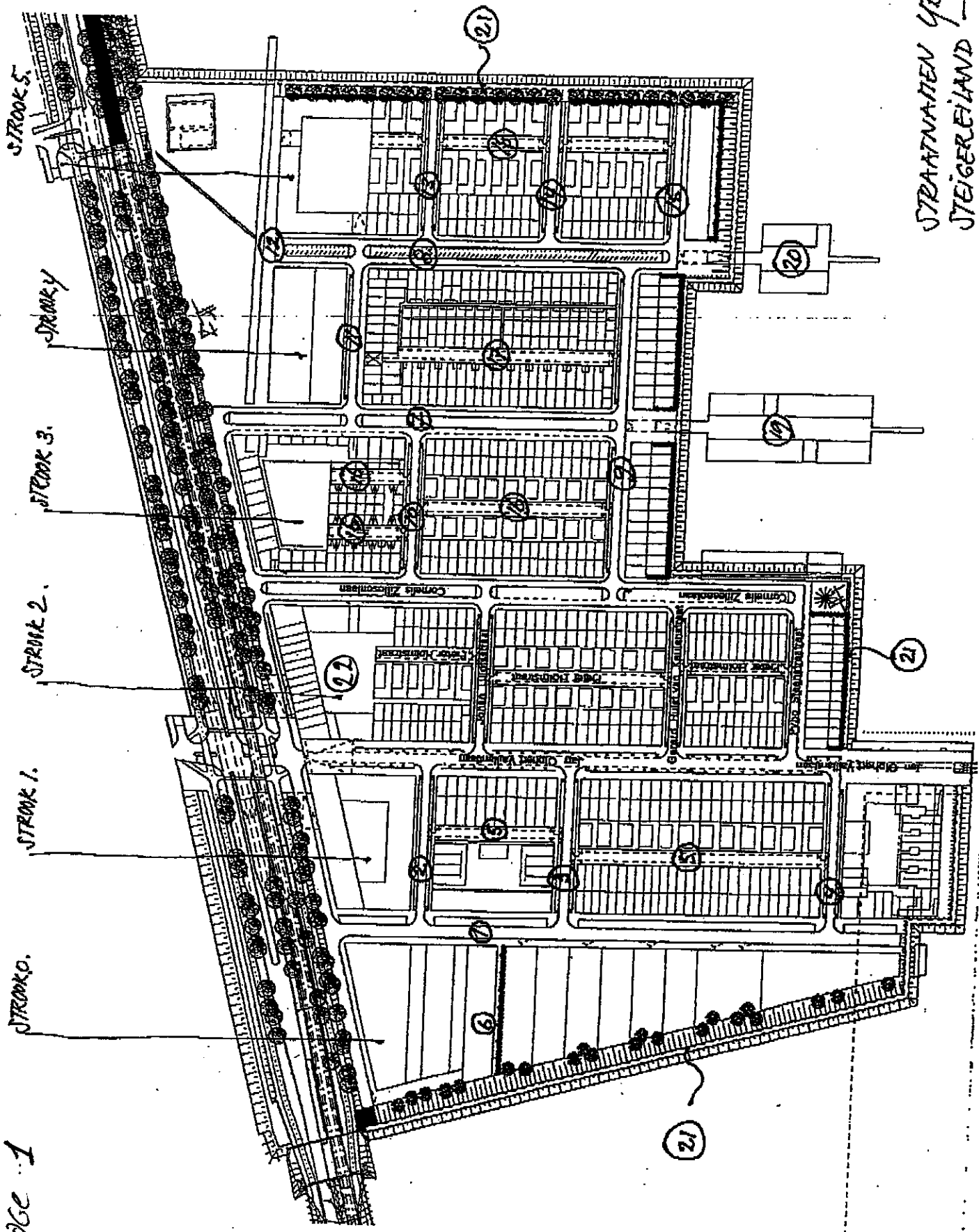
Secretaris,

Ria Braspenning

Voorzitter,

Theerd Herrensma

Bylage 1

STRAATNATEN GEBURG
STEIGERLAND
ZUIDBUURT

Bijlage 2

Beschrijving straatnamen rest stroken zuidbuurt Steigereiland

1 - Pedro de Medina

Leefde van 1493 tot 1567; hij was een bekend kosmograaf (geen Portugees maar een Spanjaard), die in 1545 zijn 'Arte de Navegar' publiceerde; dit werk werd in 1580 te Antwerpen gepubliceerd in een Nederlandse vertaling getiteld 'De zeevaart oft conste van ter zee te varen'; zijn werk was in Nederland zeer populair.

2 - Francisco Faleiro

Was een tijdgenoot van Pedro de Medina; een Portugees geleerde die in Spaanse dienst trad; in 1535 publiceerde hij zijn 'Tratado del esphera', een werk dat voor die tijd belangrijk was.

3 - Martin Cortes

(1532-1589) was een invloedrijk Spaans leermeester in de navigatie. Hij publiceerde een handboek getiteld Breve Compendio de la Sphera y de la Arte de Navegar (Sevilla, 1551), dat net zo belangrijk was als het handboek van Pedro de Medina. Breve Compendio werd in het Engels vertaald door Richard Eeden en verscheen in 1561 als The Arte of Navigation. Het werd vooral populair onder Engelse zeelieden, terwijl het handboek van De Medina in Nederland grote populariteit genoot.

De Engelsman William Bourne publiceerde het navigatiehandboek A Regiment for the Sea (Londen, 1574) dat voornamelijk was gebaseerd op Breve Compendio van Martin Cortes. A Regiment werd in het Nederlands vertaald en verscheen als De Const der Zee-Vaerdt (Amsterdam, Cornelis Claesz, 1599)

4 - Duarte Pacheco

Een zeevaarder die tijdgenoot was van Columbus en Bartolomeu Dias; hij voegde zich bij laatstgenoemde toen deze in het jaar 1488 terugkeerde van zijn verkenning van de route naar Indië rond de Kaap (het ontmoetingspunt waar dit gebeurde was het eiland Principe in de Atlantische oceaan).

5 - Pedro Nunez

Leefde van 1502 tot 1578 toen hij overleed te Coimbra; was hoogleraar in de wiskunde te Lissabon en Coimbra en werkte in de jaren 1538-1544 in Spanje; mocht zich vanaf 1529 koninklijk kosmograaf noemen; hij ontdekte via een constructie op een globe dat een constante koerslijn op de aardbol die niet gelijk is aan Noord, Zuid, Oost of West niet de gedaante heeft van een rechte maar van een kromme, een gegeven dat vooral in de jaren na 1585 praktisch bruikbaar is geworden; in 1537 publiceerde hij een beschouwing over de graadboog.

6 - Rodrigo Zamoranopad

ca. 1542-??) was opperkosmograaf van de koning van Spanje en piloto major, en leraar in het Casa de Contratacion te Sevilla. Hij publiceerde Compendio del Arte de Navegar (Sevilla, 1581), dat vier drukken kende. Het is in het Engels vertaald en opgenomen in Edward Wright, Certain Errors in Navigation, van 1599. Zamorano's boek verscheen in Nederland als Cort Onderwijs van de Conste der Zeevaart, beschreven deur den Licenciaet Rodrigo Zamorano* vertaald door Martin Everaert van Brugge (Amsterdam, Cornelis Claesz, 1598).

7 - William Barlow

16e/17e eeuw; naast zijn bekende publicatie uit 1597 getiteld 'The navigator's supply' was hij de bedenker van een nautisch instrument dat hij de 'compass of variation' noemde.

8 - Edmond Halley

Leefde van 1656 tot 1742; sinds 1678 lid van de Royal Society van welk gezelschap hij in 1731 'Astronomer Royal' werd; hij publiceerde geregeld in de zogenoemde Philosophical Transactions van de Royal Society (PTRS), vooral over magnetisme; hij verzamelde zelf actief informatie getuige zijn reis met het schip de Paramore in de jaren 1699-1700 en hij riep ook anderen op om gegevens aan de Royal Society door te geven; hij publiceerde een kaart van de Atlantische Oceaan (1701) en een wereldkaart (1702) waarop hij verbeteringen van koersen en het gissen van de lengte door middel van lijnen aanbracht, gebaseerd op eigen waarneming en de bevindingen van anderen.

9 - James Bradley

Leefde van 1693 tot 1762; werd in 1718 lid van de Royal Society en in 1721 'Savilian professor of Astronomy' te Oxford; evenals Halley bracht hij het tot 'Astronomer Royal' in het midden van de 18e eeuw; hij was in 1732 aanwezig op het jacht de Chatham, door de Admiralty beschikbaar gesteld, om het octant van Hadley te testen.

10 - Edmund Gunter

Leefde van 1581 tot 1626; vanaf 1619 astronoom aan het Londense Gresham College; publiceerde in 1620 zijn 'Canon Triangulorum or Table of Artificial Sines and Tangents', de eerste tabel van gewone logaritmen van sinus, tangens en secans, berekend van minuut tot minuut in zeven decimalen; de pleinschaal, een soort van rekenlineaal, die hij omstreeks 1620 bedacht, met logaritmische verdelingen, is in 1624 beschreven en in 1628 in het Nederlands bewerkt, werd bekend als 'gunterschaal'.

11 - John Campbell

18e eeuw; een kapitein die in 1757 een sextant ontwierp; hij toetste in deze tijd veelvuldig de zogenoemde maantafels in verband met de bepaling van de lengte op zee.

12 - John Hadley

Leefde van 1682 tot 1744; hij vond omstreeks 1730 het hoekmeetinstrument de octant uit, dat in 1731 aan de Royal Society werd getoond en gunstig beoordeeld door Edmond Halley en James Bradley, gevolgd door een publicatie in de PTRS (zie onder nummer 8) getiteld 'The description of a new instrument for taking angles' (nummer 420, pagina's 147-157); in 1732 schreef hij eveneens in de PTRS een artikel getiteld 'An account of observations made on board the Chatham-yacht August 30th and 31th and September 1st' (nummer 425, pagina's 341-356).

13 - Thomas Hood

Eind 16e eeuw; doceerde geografie, wiskunde, sterrenkunde en zeevaartkunde in Londen; hij meende reeds in 1592 dat de zogenoemde wassende kaart, een kaart met wassende graden, even zeker kon worden gebruikt als de globe en zelfs geschikter was voor de zeevaart; hij publiceerde over het gebruik van zeekaarten en in 1602 verscheen in Amsterdam een vertaling van zijn werk onder de titel 'Tgebruijck vande zeecaerte'.

14 - Gowin Knight

18e eeuw; een arts die in het midden van de eeuw geregeld publiceerde in de PTRS over magnetische experimenten in verband met het door zeelieden gebruikte kompas:

15 - Murdoch Mackenzie

18e eeuw; hij was een kaartenmaker van professie die onder meer kaarten van de Orkney-eilanden maakte; het zeeboek van de Orkney-eilanden dat na 1753 door de VOC aan haar schepen werd meegegeven was een vertaling van het werk van Mackenzie.

16 - Edward Massey

Eind 18e/19e eeuw; hij ontwikkelde het mechanische log, later patentlog genoemd en kreeg er in 1802 octrooi op (een rotor met schroefbladen die achter het schip moest worden gesleept; het aantal omwentelingen, bijgehouden op een wijzerplaat aan boord, gaf de verheid, dat wil zeggen de afgelegde afstand, aan).

17 - John Napier

Leefde van 1550 tot 1617 in de nabijheid van Edinburgh; hij was de uitvinder van het principe van rekenen met logaritmen; in 1614 verscheen zijn 'Mirifici logarithmorum canonicis descriptio' die door Edward Wright (nummer 18) in het Engels werd vertaald; in 1619 verscheen postuum zijn 'Mirifici logarithmorum canonicis constructio'; hij was een tijdgenoot van Edward Gunter die zich ook met logaritmen bezig hield.

18 - Edward Wright

Eind 16e/begin 17e eeuw; zijn in 1599 in 'Certaine errors in navigation' gepubliceerde tafels waren in verkorte vorm reeds in 1594 bekend; in deze tafels werd uitgedrukt in welke mate de verhouding van breedte tot lengte groter wordt naarmate de breedte toeneemt; zijn berekeningen zijn gemaakt voor elke 10 minuten van een meridiaan; zijn publicatie beleefde in 1610 een tweede druk (Londen); hij was de vertaler van het in het Latijn gestelde werk van John Napier (1614, zie onder nummer 17).

19 - William Barlowsteiger

zie nr. 7

20 - Edmond Halleysteiger

zie nr. 8

21 - Navigatiepad

Betreft inspectiepad rondom de zuidbuurt op Steigereiland

22 - Pieter Holmplein

ca. 1686, Zweden – 1776, Amsterdam, na een leven als zeeman vestigde hij zich als particulier leermeester in de stuurmanskunst, eerst in de Korsjessteeg en later in het Kattégat; hij was deskundig op het gebied van koers en verheidsberekening; in 1748 publiceerde hij zijn bekende Stuurmans zeemeeter.